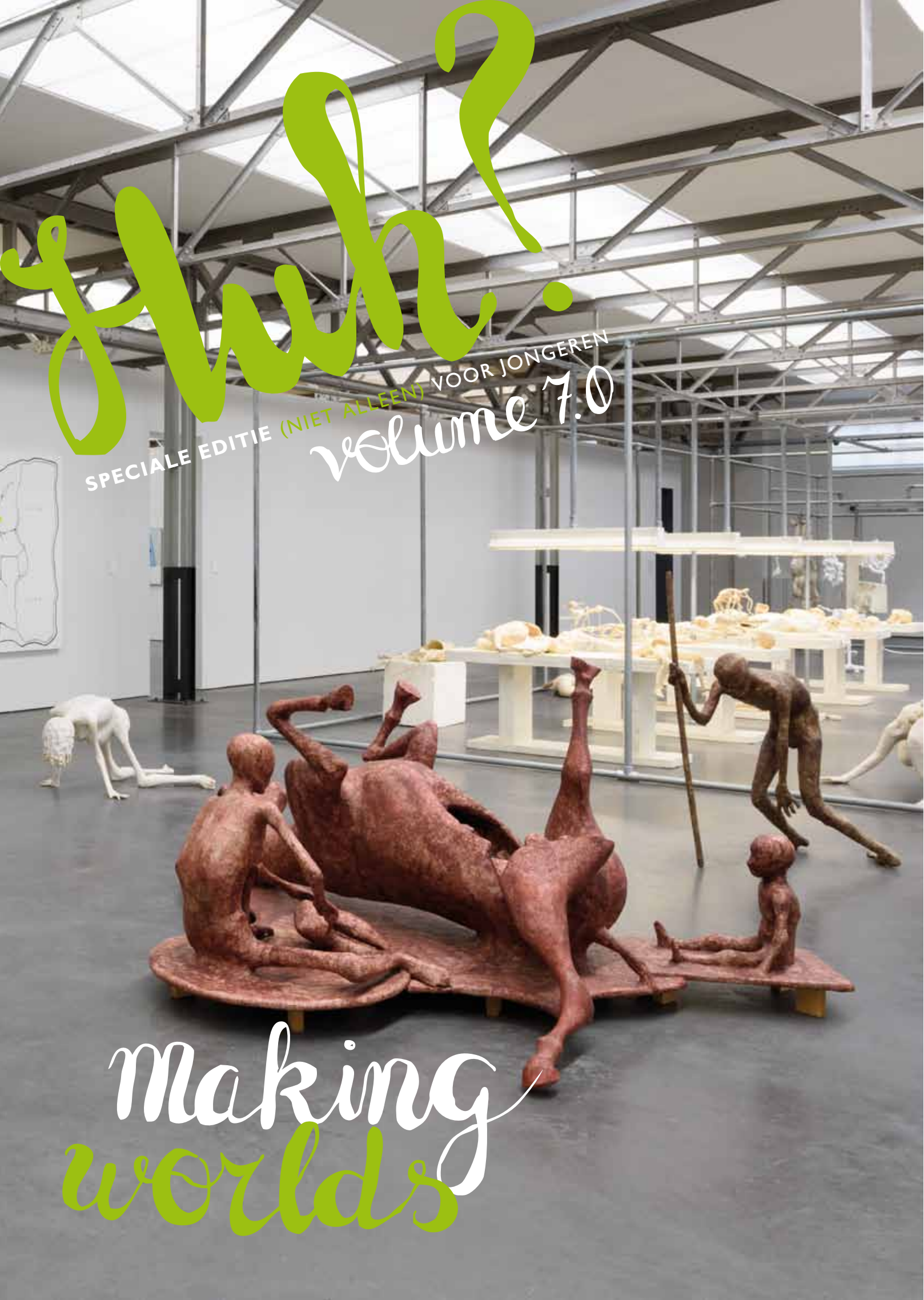
Hub?
SPECIALE EDITIE (NIET ALLEEN) VOOR JONGEREN
volume 7.0
making worlds

wat staat d'r in?

3 Voorwoord
Waar gaat deze Huh? eigenlijk over?

4 SlaveCity
Utopische wereld met rauwe rand

6 Making Worlds
De werelden uit 25 jaar tentoonstellingsgeschiedenis in De Pont
8 Anton Henning
9 Angela Bulloch
10 Keith Tyson
11 Job Koelewijn
12 Marc Mulders & Claudy Jongstra
13 Robert Therrien
14 Anish Kapoor
15 James Turrell

18 De buitenwereld
Werelden in de tuin van De Pont

19 De tuin der lusten
De vreemde wereld van Jeroen Bosch

20 It's a small world
De miniatuurwereld van Remy van Zandbergen

21 Wat de vakman?!
Glas beschilderen met Marc Mulders

22 In de nieuwe vleugel van De Pont
de wereld van Claerbout

24 One minutes
Studenten animatie brengen de wereld van kunstwerken tot leven

25 Hé kunstenaar!
De wereld van Joep van Lieshout

26 Zaalvraag
Wie is jouw grote voorbeeld?

wat de vakman?!

Huh? wat is dat?

Deze editie van de *Huh?* is niet alleen voor jongeren, maar voor iedereen. De Pont museum onderschrijft de visie dat kunst je leert kijken door de ogen van anderen. Dat is een verrijking voor ons allemaal. Daarom past het thema 'Making Worlds' ons zo goed. Ook met deze *Huh?* willen wij de dialoog tussen kunst en kijker openen.

making worlds

"EEN KUNSTENAAR HEEFT DE VRIJHEID OM ZIJN EIGEN UNIVERSUM TE BEDENKEN"

Joep van Lieshout

Deze quote van Joep van Lieshout staat aan de basis van het thema van deze *Huh?* Dat is ook wat hem met Jeroen Bosch verbindt, de beroemde kunstenaar die eeuwen geleden al een compleet eigen universum creëerde.

Het is dit jaar precies 500 jaar geleden dat hij stierf en in heel Brabant besteden musea hier aandacht aan. De Pont toont in het kader van dit Jeroen Boschjaar, de tentoonstelling *SlaveCity* van Van Lieshout. Wat Joep van Lieshout en Jeroen Bosch nog meer gemeen hebben zul je verder in dit nummer ontdekken.

Elke kunstenaar maakt een eigen wereld, met eigen regels, ideeën en wetten. Daardoor geeft kunst ons de mogelijkheid om een kijkje te nemen in het hoofd van de kunstenaar.

De Pont museum biedt al bijna 25 jaar een plek voor kunstenaars om hun universum te creëren en ons de kans te geven om die wereld letterlijk in te stappen. In deze *Huh?* vind je dan ook een overzicht van een aantal tentoonstellingen van de afgelopen jaren waarbij de museumzaal totaal omgebouwd werd tot een kunstenaars-universum. Verder kun je een kijkje nemen in de miniatuurwereld van een jonge kunstenaar en het verhaal lezen van studenten die een one minute hebben gemaakt, gebaseerd op de wereld van de kunstenaar die hen het meest inspireert.
Kijk maar eens goed rond in deze bijzondere Making Worlds!

op de cover SLAVECITY

Op de cover zie je *SlaveCity* van Joep van Lieshout (meer info op blz. 4 en 5). *SlaveCity* is onderdeel van de Bosch Grand Tour. In 2016 staat niet alleen de geboortestad van Jheronimus Bosch (ca. 1450-1516), maar heel Noord-Brabant in het teken van deze beroemde schilder uit de Middeleeuwen. Wil je meer weten over de verwantschap tussen Bosch en Van Lieshout, kijk dan op blz. 25.
SlaveCity is tot 2 oktober 2016 te zien in De Pont

Joep van Lieshout, SlaveCity

VOOR DOCENTEN Deze Huh!? is geschikt voor alle leerniveaus. Kijk met vmbo-leerlingen op pagina 21, over kunst en ambacht. Op pagina 24 vind je informatie over de OneMinutes, te bekijken op ARTtube. Vanaf oktober is hier tevens een lesprogramma aan verbonden. Met vwo-leerlingen is *SlaveCity* goed te behandelen, als basis voor gesprekken over engagement en wereldvisie.

COLOFON Huh? GRAFISCH ONTWERP EN OORSPRONKELIJK IDEE Teuntje van de Wouw EINDREDACTIE Marie-José Eijkemans REDACTIE Ischa Havens FOTOGRAFIE Peter Cox, Ischa Havens VERANTWOORDING Ondanks dat we zorgvuldig hebben geprobeerd alle rechthebbenden van de gebruikte illustraties te achterhalen is dat mogelijk niet overal gelukt. Belanghebbenden kunnen contact opnemen met info@depont.nl ©2016

wereld van de toekomst?

SLAVECITY

JOEP VAN LIESHOUT

Welkom in de wereld van Joep van Lieshout! Dit is de plek waar alles en iedereen een doel heeft en waar verspilling niet bestaat: *SlaveCity*. *Deze stad is ontworpen als een perfecte wereld met een duister randje.* Alle inwoners (of slaven) worden gebruikt om de stad draaiende te houden. De gezonde, fitte en slimme mensen worden ingezet om te werken. Volgens een nauwkeurig afgestemd rooster heeft elke slaaf een vaste planning die bestaat uit werk, slaap en ontspanning. Je hoeft maar 7 uur per dag te werken en dan heb je een hele stad tot je beschikking om je te vermaken. *Het systeem is zo ontworpen dat het voor eeuwig door kan gaan.* Problemen als overbevolking, steeds grotere afvalbergen en uitputting van energiebronnen bestaan niet meer. Er is altijd voldoende voedsel en water, er wordt gebruik gemaakt van biogas, zonne- en windenergie, en werkelijk alles wordt hergebruikt. Er is zelfs gedacht aan een museum, een bordeel, een vliegveld, een ziekenhuis en een winkelcentrum. **Helemaal een perfecte stad!**

Maar... eerst moet je gekeurd worden. Slechts 6 % is geschikt voor de felbegeerde positie in het Callcenter. 16% Is niet slim genoeg maar wel gezond, dus die zijn goed als transplantatiedonor. 29 % is niet slim geniet en niet gezond, *maar wel lekker*, dus zij zijn geschikt als voedsel. *De rest is bruikbaar als biogas.*

Hiëronymus Joep van Lieshout laat met *SlaveCity* zijn kijk op de wereld zien. Het is natuurlijk allemaal nogal duister, *maar hij vindt dat je er ook best een beetje om mag lachen.* Deze absurde wereld laat je nadenken over hoe wij met onze wereld omgaan. *Joep van Lieshout is geïnspireerd door Jeroen Bosch.* Deze kunstenaar leefde in de middeleeuwen en schilderde *absurde, fantasierijke werelden met veel duisternis en humor.* Zijn tijdsgenoten werd op die manier ook een spiegel voorgehouden, net zoals Joep dat doet met *SlaveCity*. Dit beeld heeft Joep dan ook naar Jeroen's middeleeuwse naam vernoemd: Hiëronymus.

Happy ending Als slaaf kun je maar beter je werk goed doen. Houd je de boel op, dan word je gerecycled. Maar als je hebt bewezen dat je snel en efficiënt werkt, krijg je een bijzondere beloning: meer en betere seks! *Voor een bezoekje aan het luxe bordeel zou iedereen wel beter zijn best doen toch?*

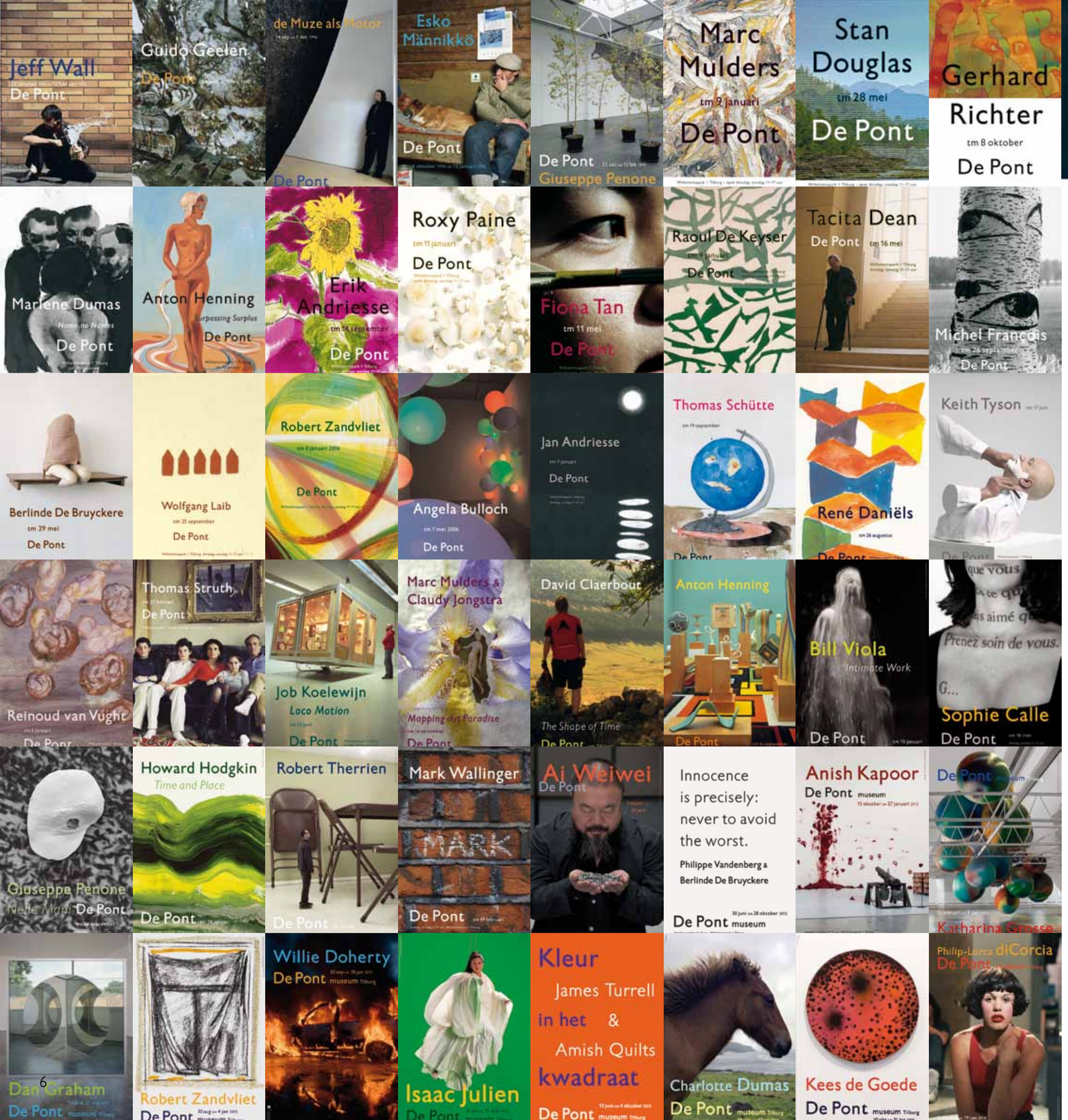

making worlds

DE GROTE ZAAL IN HET MUSEUM IS IN DE **AFGELOPEN 25 JAAR** AL TALLOZE KEREN OMGEBOUWD TOT EEN COMPLEET NIEUWE WERELD. ELKE KUNSTENAAR HEEFT ZIJN KANS GEGREPEN **OM ZIJN OF HAAR UNIVERSUM TE TONEN**, WAAR HET PUBLIEK HELEMAAL IN OP KAN GAAN. SOMMIGE KUNSTENAARS HOUDEN JE ZINTUIGEN VOOR DE GEK, ANDEREN BOUWEN DE ZAAL ZO VOL DAT JE MOEITE MOET DOEN OM ER TUSSENDOOR TE LOPEN. **EN ALLEMAAL WAREN ZE EVEN BIJZONDER.** TIJD VOOR EEN TERUGBLIK! ➤

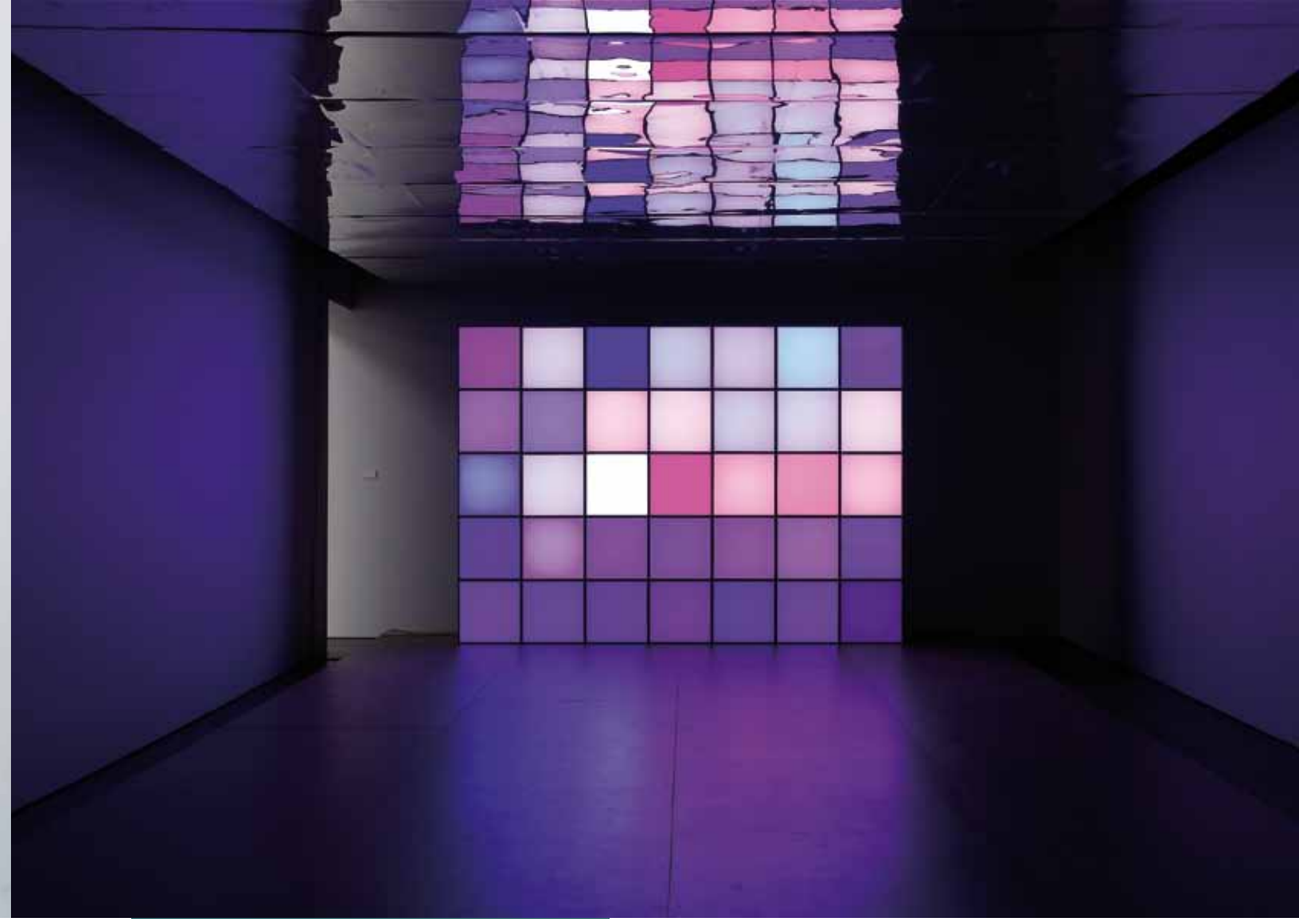

ANTON HENNING

Surpassing Surplus | 14 sep 2002 – 12 jan 2003

Er lijkt *een groot, kleurrijk schilderij van een huiskamer* aan de muur te hangen. Maar wanneer je dichterbij komt, kun je pas zien wat het echt is: *een groot doorkijkvenster in de muur.* Door het gat kijk je naar een echte huiskamer met een oranje vloer en een geel-rood-groen-paarse muur. Deze *uitgesproken kleuren geven een speciale uitstraling aan de kamer,* die typisch is voor de werken van Henning. In de kamer hangen vervolgens weer echte schilderijen. *Zo laat hij 2D en 3D door elkaar lopen.* In plaats van een plat vlak maakt hij een soort levensgroot 3D-schilderij. Je kunt dus letterlijk in Hennings wereld rondwandelen.

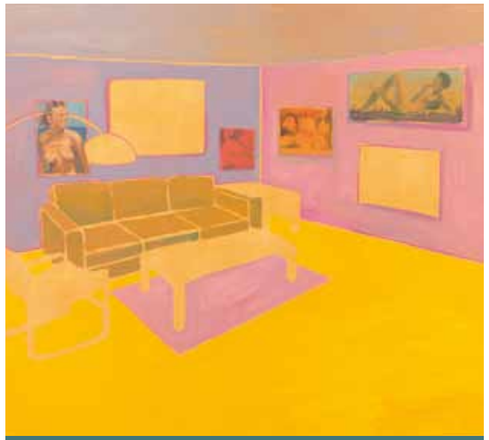

wat klopt er niet? Zie jij iets geks in dit schilderij? *Er klopt iets niet.* Kijk eens naar de dame in het 'schilderij' aan de wand...

hennling Alle kunstenaars gebruiken een handtekening. *Henning vindt dit nogal saai* en dus bedacht hij de 'Hennling'. In bijna al zijn werken kun je deze vreemde vorm terug vinden. Het lijkt een beetje op een gedraaide propeller. *Dit werk lijkt zelfs wel een grote verzameling aan Hennlings.*

pixelboxes De uitvergrote pixels kunnen wel 16 miljoen (!) verschillende kleuren aannemen. En dan te bedenken dat deze allemaal worden gemaakt *met slechts 3 verschillende TL-lampen in de kleuren rood, groen en blauw.* Net als die van een televisie. Met drie lampen kun je de hele wereld binnen brengen.

sterren kijken Behalve pixels kun je ook deze *sterrenhemel* in Bulloch's wereld vinden. Ze heeft een stuk van de nachtelijke hemel uitvergroot. Kijkend naar dit sterrenstelsel doet je beseffen dat wij op aarde ook *slechts onderdeel zijn van een gigantisch systeem.*

ANGELA BULLOCH

Angela Bulloch | 14 jan – 7 mei 2006

Wanneer je te dicht op een televisiescherm kijkt, vervormt het heldere beeld ineens tot kleine gekleurde blokjes. *Het weerbericht wat je zit te kijken is niets meer dan een verzameling lichtgevende pixels die steeds van kleur veranderen.* De wereld van Angela Bulloch bestaat uit allerlei van dit soort systemen. *De foto van haar vakantie in Lanzarote* bestaat uit niets meer dan een aantal grote blokken in verschillende tinten groen. Overal in de wereld hoef je maar in of uit te zoomen om een systeem tegen te komen: *bladnerven, celstructuren, moleculen, stadsplattegronden, of sterrenstelsels.* Er zijn zelfs systemen die niet meteen zichtbaar zijn, *zoals gedragsregels en veiligheidsvoorschriften.* Bulloch creëert een wereld waarin al die systemen ineens heel erg duidelijk worden.

KEITH TYSON

Large Field Array | 10 feb – 1 juli 2007

Een gigantische oester, een halve raket, een pot met goud en nog bijna 300 (!) andere objecten. In de wereld van Keith Tyson staan er zoveel spullen bij elkaar dat je niet weet waar je moet kijken. Alles lijkt met elkaar te maken te hebben, maar hoe? De bonte verzameling is zo vreemd dat je automatisch gaat zoeken naar overeenkomsten. Het is alsof je door het hoofd van Tyson loopt en probeert de puzzel te maken van al zijn herinneringen, gedachtesprongen en associaties. Soms heeft hij heel persoonlijke herinneringen neergezet, zoals het pak slaag dat hij ooit van zijn vader kreeg, andere objecten roepen vormassociaties op. Zien we daar bijvoorbeeld een wenteltrap of een DNA streng? Soms denken we een aanwijzing te krijgen, met een beeld van een schaakstuk bijvoorbeeld, maar ook de paardensprong levert weer nieuwe verhalen op.

welke associaties maak jij?

Iedereen heeft wel herinneringen bij bepaalde objecten en misschien roepen twee objecten samen wel weer een nieuwe associatie op.

milky way & mars Zijn dit chocoladerepen of is het nog een verwijzing naar iets anders?

plattegrond En zo ziet de wereld van Keith Tyson er uit op papier. Het in elkaar puzzelen van al die objecten is nogal een ingewikkelde klus!

filmpje? In deze bijzondere bioscoop is een aparte film te zien. Je ziet mensen de hond uitlaten, auto's voorbij rijden en moeders met bakfietsen. Maar er klopt iets niet… Op de plaats van het scherm, zit een groot gat in de achterwand. Het gewone straatleven wordt een film, waar je rustig de tijd voorbij ziet gaan.

JOB KOELEWIJN

Loco Motion | 8 maart – 22 juni 2008

Voordat je de wereld van Job Koelewijn kan betreden zul je eerst precies op het juiste moment langs deze gevaarlijk slingerende klokkenwinkel moeten lopen. De klokken in de winkel staan allemaal op een ander moment stil, maar de hele winkel zelf fungeert als een grote klokpendule. Tijd wordt in de wereld van Koelewijn voelbaar, want je moet wel op tijd zijn. Tijd is de vierde dimensie, het is er altijd en is *unstoppable*. Koelewijn is als een ware filosoof bezig met de wereld. Hij heeft dan ook een gigantische boekenwand geïnstalleerd, bestaande uit boeken van de grote filosofen, waar een grote, eeuwigdurende waterval overheen stroomt . Ze stromen letterlijk over van kennis en filosofische ideeën.

rood geel blauw Deze drie deuren komen allemaal uit in een lange, gekleurde gang. Waar je aan het einde van de gang uitkomt zul je niet van te voren weten. Jouw keuze bepaalt waar je een tijdje later zult staan. Gaat het ook zo in het echte leven?

MARC MULDERS & CLAUDY JONGSTRA

Mapping out Paradise | 5 juli – 16 november 2008

Heb je ooit wel eens door het Paradijs willen wandelen? Marc Mulders en Claudy Jongstra hebben er een levensgrote landkaart van gemaakt. De glazen rivieren van Mulders zijn bezaaid met afbeeldingen van de onderwereld. Het Kwaad lijkt wel een grote modderstroom die zich door de wereld beweegt. De grote, hangende doeken van Jongstra zijn gemaakt van zijde en vilt. Ze zijn zo licht en doorschijnend dat ze zachtjes meebewegen wanneer je langsloopt. Je loopt door de hemel, terwijl je moet oppassen niet per ongeluk een stap in de onderwereld te zetten.

glaswerk In kerken zien we vaak *glas-in-loodramen* met afbeeldingen over de hemel en de hel. In de wereld van Mulders en Jongstra is *het harde glas met deze afbeeldingen juist op de vloer geplaatst*, terwijl de zachte doeken rechtop hangen.

star wars Werken met vilt is een kunst op zich. Claudy Jongstra is er zo goed in dat ze zelfs heeft meegewerkt aan de Star Wars-films!

draaien *Dit is waarschijnlijk de grootste stapel borden die je ooit zult zien.* Therrien heeft er een truc mee uitgehaald: wanneer je om de stapel heen loopt is het alsof hij om zijn as draait, vanwege de scheve manier waarop de borden zijn gestapeld.

ROBERT THERRIEN

Sculpturen en tekeningen | 29 jan – 15 mei 2011

Is de wereld nu enorm gegroeid of ben ik zelf ineens gekrompen? Dat is wat je jezelf telkens afvraagt wanneer je de wereld van Robert Therrien betreedt. Je loopt tussen gigantische stoelen en tafels rond die bijna tot aan het plafond reiken.

Iedereen die hier rondwandelt gaat een stuk terug in de tijd, naar toen je nog een kind was en letterlijk onder de tafel kon kruipen. De stoelen, tafels en gebruiksvoorwerpen herkent iedereen, maar zijn door hun proporties toch heel vreemd. Therrien's wereld is op een fijne manier herkenbaar en geruststellend, maar door zijn maat en de manier hoe je je als kijker ertoe moet verhouden, weer verontrustend.

AI WEIWEI

Ai Weiwei | 3 maart tm 24 juni 2012

De vloer van Ai Weiwei is bezaaid met duizenden zonnebloempitten. *Elk pitje is gemaakt van porselein en handbeschilderd door de 1600 arbeiders uit Jingdezhen, de porseleinhoofdstad van China.* In een land wat bekend staat om zijn massaproductie lijkt dit niet zo efficiënt, *maar door deze actie is een hele stad minstens een jaar lang verzekerd van inkomen.* Daarmee roept dit kunstwerk ook vragen op over de huidige Chinese maatschappij.

In de wereld die hij schetst *is iedereen afhankelijk van elkaar.* De krukjes in *Grapes* zijn zo met elkaar verbonden, dat er geen enkele zou kunnen ontbreken, anders stort de hele constructie in elkaar. *Daarmee laat Ai Weiwei zien hoe een systeem werkt waarin ieder een gedwongen rol in een groter geheel moet vervullen.* Hij geeft op deze manier telkens stevige kritiek op zijn communistische geboorteland China. De Chinese regering is daar niet van gediend en hij heeft er al een keer voor moeten vastzitten.

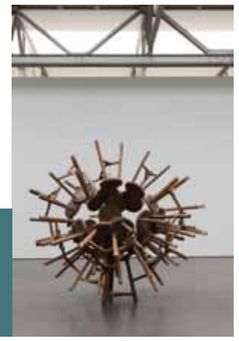

in balans

In dit werk is *geen enkele schroef,* moer of bout te bekennen. Alle krukken zijn met elkaar 'vergroeid', *ze delen minstens één poot met een andere kruk.*

forever

Deze oude fietsen zouden op zichzelf *niet meer werken,* maar samen kunnen ze eeuwig in de rondte blijven rijden. Ook hierin zie je zo'n eeuwigdurende systeem dat heel goed samenwerkt, *maar nooit vooruit zal komen.*

giframp

Als Grosse aan het werk is lijkt het wel alsof er een giframp heeft plaatsgevonden. Ze is volledig gekleed in *een witte overall en ze heeft een beschermend masker voor haar gezicht.* Al die rondvliegende (giftige!) verfdamp mag natuurlijk niet op haar kleren, huid of in haar gezicht terecht komen!

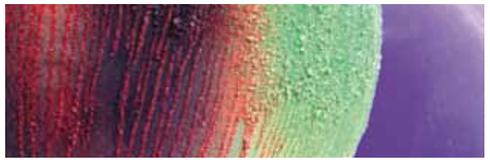

KATHARINA GROSSE

Two Younger Women Come In And Pull Out A Table
16 feb – 9 juni 2013

Stel je eens een wereld voor *zonder rechte lijnen en strakke hoeken, maar helemaal vol cirkels, krullen, bollen en ballonnen.* Dat is de wereld van Katharina Grosse. *Als kind kleurde Grosse al nooit binnen de lijntjes.* Met haar verfpistolen en spuitbussen maakt ze abstracte en wervelende werken met extreem veel felle kleuren. Door telkens laag over laag aan te brengen *is het bijna onmogelijk om nog te ontdekken met welke kleur ze is begonnen of geëindigd.* Ze schildert niet alleen op doek, maar maakt ook surrealistische werelden *met gigantische ballonnen,* zo groot dat je werkelijk wordt overspoeld met kleuren.

ANISH KAPOOR

Anish Kapoor | 13 okt 2012 – 27 jan 2013

Heb jij de wereld wel eens ondersteboven bekeken? In de wereld van Anish Kapoor weet je soms niet meer wat boven, onder, links en rechts is. De spiegels zijn allemaal bewerkt zodat de echte wereld wordt vervormd tot een bizarre droom. In sommige spiegels is het zelfs bijna onmogelijk *om je eigen spiegelbeeld* terug te vinden. *Kleine mensen worden lang, dikke mensen worden dun en het lijkt alsof er mensen over het plafond lopen.*

Kapoor brengt je zekerheden *letterlijk uit balans* en creëert daardoor ruimte voor introspectie. Kapoor streeft naar het sublieme, een ervaring die je in je hele lijf voelt en die je gedachten overstijgt.

shooting

BAM! Op vaste tijden schiet dit kanon grote blokken vuurrode was in de hoek van het museum. De hoop wordt groter en groter *totdat het lijkt alsof er een golf gestolde lava of bloed in het museum ligt.*

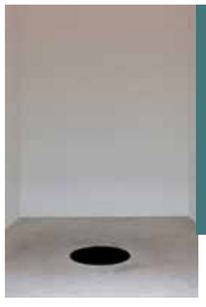

het onbekende

Waar zou je uitkomen als je in dit gat springt? Dit intense zwart zou je opslokken en je zou afdalen in het onbekende. *Zou het je afschrikken, of maakt het je juist nieuwsgierig?*

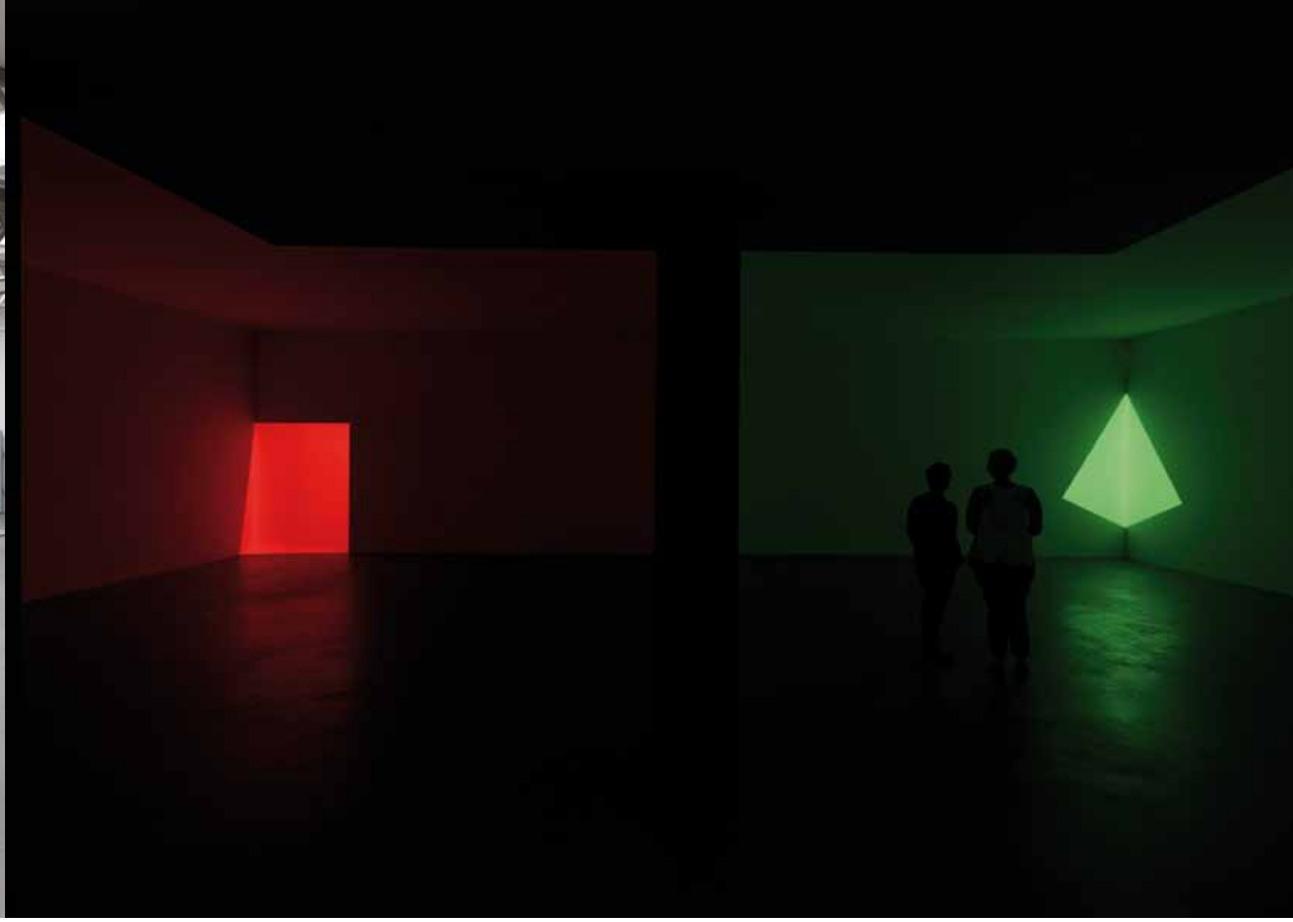

Foto: Gerrit Schreurs, Stroom, Den Haag

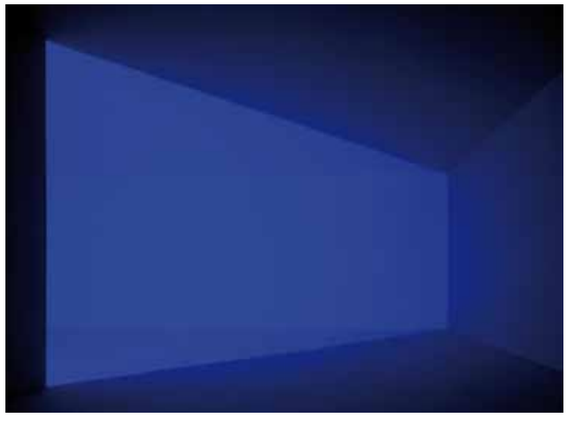

JAMES TURRELL

Lichtprojecties & Amish Quilts

13 juni – 4 okt 2015

De wereld van James Turrell is omgeven door bijzonder licht. Hij is niet alleen kunstenaar, maar ook piloot. Wanneer hij in zijn kleine vliegtuig door de lucht vliegt, betreedt hij een mysterieuze en fascinerende wereld. Die wereld wil hij graag meer tastbaar maken. Elk van zijn lichtkunstwerken ziet er uit alsof hij een stuk uit de hemel heeft geknipt en op aarde heeft neergezet. Het is alsof je het licht letterlijk kan vastpakken.

kraters

James Turrell heeft naar eigen zeggen veel overeenkomsten met *De Kleine Prins*. De hoofdpersoon uit het boek van Saint Exupery woont op zijn eigen planeet, waar hij moet zorgen voor drie vulkanen. *Ook Turrell heeft drie eigen kraters.* Één in Amerika, één in Ierland en één in Nederland. In Kijkduin *kun je Turrells krater zelfs binnenlopen* in het Hemels Gewelf. Als je vanuit deze land-art installatie naar de overtrekkende wolken kijkt, lijkt het alsof de ellipsvormige duinpan een koepel wordt. *Je waant je zo in een cockpit van een vliegtuig.*

de Buiten wereld

De wereld van sommige kunstenaars speelt zich niet binnen af, maar juist buiten. De zon, regen en de seizoenen geven een extra effect: die wereld leeft! De tuin van De Pont is al vaak omgebouwd tot een bijzondere plek die de kunstenaar heeft gecreëerd. Je kunt op expeditie door de stadstuin of je staat ineens midden op een racebaan!

OP EXPEDITIE IN DE TUIN VAN DOORENWEERD

Een tuin kan ook een echte ontdekkingswereld worden! Jeroen Doorenweerd zet in de tuin twee houten uitkijkposten neer. Vanaf de toren kun je bijna de hele tuin in de gaten houden. En je staat bijna net zo hoog als de vogels in de lucht. Zo kun je in de lente goed bekijken hoe de vogels bezig zijn met hun nesten of een duikvlucht maken voor eten. Zoek je het liever dichter bij de grond? Door de uitkijkpost die half in de grond staat, kom je oog in oog met kevers, mieren en konijnen.

ONDERWATER WERELD Wil je het leven in het water eens bestuderen? Door deze pier kun je precies van bovenaf bekijken wat er allemaal in de vijver leeft!

RACEN DOOR DE TUIN VAN TROCKEL

Wie wilde als kind niet crossen op een racebaan in een zelfbedachte auto? Rosemarie Trockel tovert de tuin om tot een waar autocircuit. In haar wereld wordt iedereen weer even kind. De voertuigen die er rondrijden bestaan normaal gesproken alleen in een fantasiewereld. Wat dacht je van een auto van wol? Of een pijlsnelle auto in de vorm van een zilverkleurige kogel? Welke zou jij kiezen?

de tuin der lusten

Op deze pagina zie je één van de bekendste tuinen ter wereld: *De tuin der lusten* van de Bossche schilder Jheronimus Bosch (ca. 1450-1516). *Op het eerste gezicht is het een echt paradijs, met felle kleuren, vrolijke mensen, reusachtige vogels en vers fruit.* Maar... als je beter kijkt ontdek je vreemde taferelen en lijkt het steeds meer op een ontspoord feestje. Zo kun je verschillende kussende stelletjes ontdekken *en in de grote massel gebeurt nog wel meer.* Ook wordt er gulzig gegeten en gedronken.

Onderzoekers weten niet precies wat Bosch met deze voorstelling wil vertellen. Is het een paradijs of toch een waarschuwing voor alle aardse verleidingen, *zoals drank en seksuele lusten?* De boodschap is in ieder geval in een komisch jasje gestoken en als je lang naar het schilderij kijkt vind je steeds meer grappige scènes. *Zie je bijvoorbeeld de man met een bosje bloemen in zijn achterste?!*

Jeroen Bosch had een kritische kijk op de wereld en de mensen om zich heen. *Met zijn kunst gaf hij commentaar met een knipoog.* Bosch is ook een inspiratiebron voor kunstenaar Joep van Lieshout. *Wil je meer hierover lezen, kijk dan op blz. 25.*

Ga op ontdekkingstocht door de wereld van Bosch!
Op *www.tuinderlusten-jheronimusbosch.ntr.nl* kun je zelf tot in de kleinste details inzoomen.

it's a small world

Remy van Zandbergen maakt miniatuurwereldjes. *In zijn fantasie bestaan er kleine werelden, in de echte wereld.* Zo heeft hij een zeefdrukkerij gemaakt die zijn visitekaartjes afdrukt, maar de hele fabriek is slechts zo groot als een kast.

Speciaal voor De Pont maakte hij een poppenhuisversie van het museum. *Het is een museum in een museum geworden.* Hij laat zien wat er buiten openingsuren bij de opbouw van de tentoonstelling allemaal gebeurt. Zie je de *Planet Circle* van Richard Long? In het groot bestaat dat werk uit 49 grote kisten met stenen, die in een door de kunstenaar omschreven patroon gelegd moeten worden. En wat te denken van de *Groene Kamer*. Marien Schouten heeft er weken aan gewerkt om de dakpannen passend in het museum te krijgen. *Veel mensen werken achter de schermen, zelfs de directeur kun je terugvinden: hij zit op de heftruck!*

wat de vakman?!

DEZE HUH GAAT OVER "MAKING WORLDS". DUS HOE GAAT DAT "MAKING" NOU IN DE PRAKTIJK?

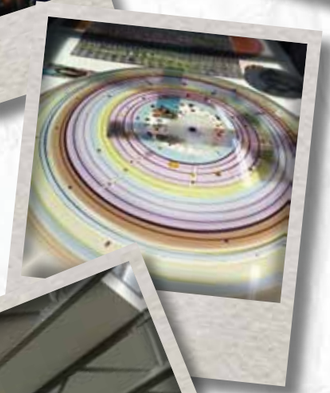

Weet jij bijvoorbeeld hoe je glas moet beschilderen net als Marc Mulders (blz. 12)? In de nieuwe ARTtube serie "Wat de vakman?!" kom je van alles te weten over het beroep van de kunstenaar. Je ontdekt hoe kunstenaars iets maken, hoe ze op ideeën komen, hoe je kunstenaar wordt en hoe het is om kunstenaar te zijn.

Marc Mulders laat in een van de afleveringen zien hoe hij zijn glassculpturen maakt en beschildert. *Hij neemt presentatoren Lisa Wade van Klokhuis en Samuel en Tygo mee door zijn wereld.* Eerst laat hij zijn werk in De Pont zien en later ook nog zijn speciale glasatelier. Om de bijzondere werkwijze echt te begrijpen mogen Samuel en Tygo ook *zelf aan de slag* en beschilderen een glazen schaal.

Wil je zien hoe dat nu echt gaat? Kijk dan op ARTtube.nl!

Voor de docent De vierdelige serie "Wat de vakman?!" en het bijbehorende lesmateriaal is ontwikkeld voor de onderbouw van het VMBO en is vanaf schooljaar 2016/2017 te zien op ARTtube.nl.

"Wat de vakman?!" *is een samenwerking tussen Museum De Pont, Stedelijk Museum Amsterdam, Museum Boijmans Van Beuningen, EYE Filmmuseum Amsterdam, VMBO Pascal Zuid Zaandam, Grafisch Lyceum Rotterdam, Thorbecke VO Rotterdam.*

de wereld van Claerbout

IN DE NIEUWE VLEUGEL VAN DE PONT

De **nieuwe vleugel van De Pont** kan verduisterd worden zodat het heel geschikt is voor film- en videowerken. **David Claerbout** is de eerste kunstenaar *die zijn eigen wereld zal creëren in dit nieuwe gedeelte van het museum*. Hij laat de tijd stilstaan en vertragen. Hij springt terug in de tijd en kijkt vooruit. Hij speelt met echte beelden en digitale animaties. Op die manier kijk je in zijn universum waar tijd en plaats door elkaar lopen en *waar de echte en verbeelde wereld samenkomen*.

toen & nu Er is iets vreemds aan de hand met deze oude foto. Je kijkt naar *Ruurlo, Borculoscheweg, 1910*. Op het eerste gezicht een mooi, stilstaand beeld, *maar als je goed naar de boom kijkt zie je hem langzaam bewegen in de wind*. David Claerbout heeft hier twee beelden over elkaar heen geplakt: de oude foto uit 1910 en een filmopname van de boom zoals die er nu uit ziet. Op die manier maakt hij een bijzondere plek *waar twee werelden door elkaar heen lopen*. Vroeger en nu bestaan tegelijkertijd!

kattenweer Claerbout is goed in het spelen met tijd. Zo word je bij *Homeless Cat* aangestaard door een kat op een raamkozijn. *Kom je op een regenachtige dag naar het museum*, dan zal het bij de kat ook regenen. *Begint dan net de zon weer te schijnen*? Dan zal het bij de kat ook opklaren. Het is net of de kat echt in het museum voor een raam zit! De tijd blijft juist niet stilstaan in dit videowerk, we kijken *real-time*.

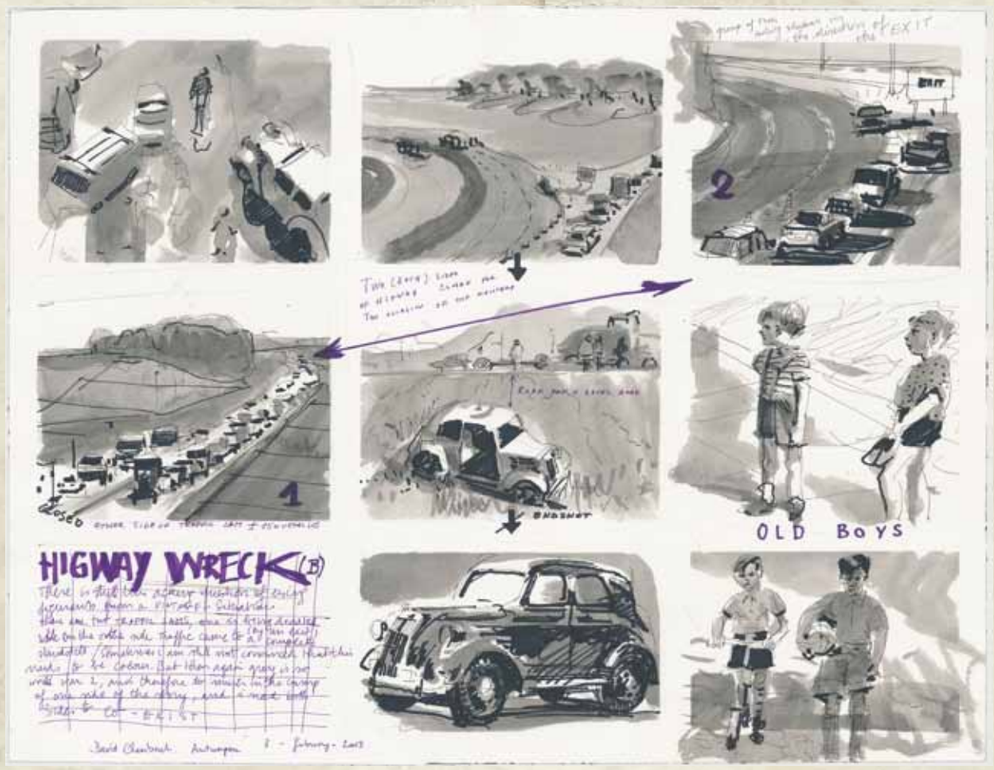

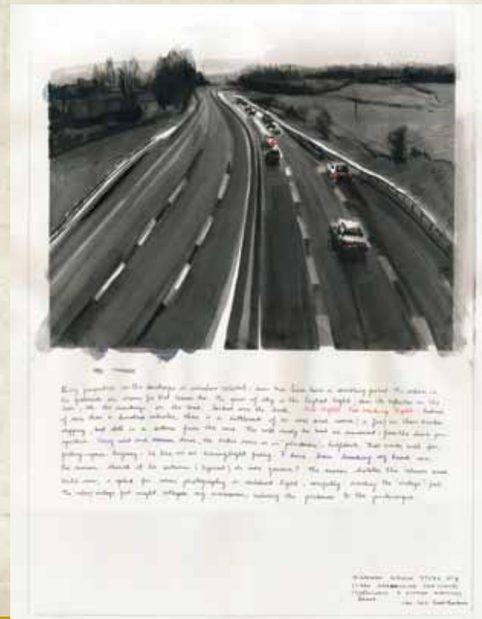

storyboard Naast de videowerken zijn ook tekeningen een belangrijk onderdeel van het werk van Claerbout. Het zijn een soort *storyboards* voor zijn films, zoals bij *Highway Wreck*. Dit dramatische ongeluk wordt uitvergroot en vertraagd in de film. Op de tekeningen zie je de losse shots, *zoals ze al in het hoofd van de kunstenaar zaten*. Omdat dit natuurlijk stilstaande beelden zijn, *krijg je de kans om eens rustig naar die heftige scène te kijken*, net zoals de mensen langs de wegkant rustig naar het ongeluk kijken.

making worlds
ONE MINUTES

In de wereld stappen van een kunstenaar en daar eens even goed rondkijken. In het project Making Worlds verdiepten studenten van afdeling animatie en illustratie van AKV|StJoost uit Breda en Den Bosch zich in het universum van één van de kunstenaars uit de collectie van museum De Pont. Naar aanleiding van de "ontmoeting" met deze kunstenaar maakten zij hun eigen verhaal en hun eigen wereld in de vorm van een one-minute. Waar het universum van de voorbeeldkunstenaar eindigt, begint de wereld van de student. Welke wereld vind jij het gaafst? Je kunt ze allemaal bekijken op ARTtube.

FLORIS is in de wereld van Katharina Grosse gedoken. De expressieve kleuren en bewegingen spraken hem meteen aan.

Roni Horn inspireerde **SANNE** om deze one-minute te maken over alle identiteiten die iemand kan hebben.

VERA zag het werk van Rosemarie Trockel en bedacht zich hoe het zou zijn als de mens eens huisdier zou zijn. Dan noemen we het ineens een huismens.

Toen **THOMAS** de huid in het werk van Berlinde de Bruyckere zag, was hij zo gefascineerd door de levensechtheid daarvan, dat hij daarin zijn onderwerp had gevonden.

Hé kunstenaar!
JOEP VAN LIESHOUT OVER SLAVECITY

Een hele stad vol slaven, waar niemand in of uit mag. Iedereen wordt gedwongen om volgens een vast schema te slapen en te werken. Ben je niet slim of sterk genoeg om de stad te dienen? Dan wordt je naar de vleesfabriek gebracht om daar te worden gerecycled. Dit is de wereld die Joep van Lieshout creëert in zijn tentoonstelling SlaveCity. We vroegen hem naar zijn wereld en zijn voorbeelden.

Denk je dat de wereld er in de toekomst uit gaat zien zoals in SlaveCity?
De wereld ziet er eigenlijk al zo uit als in *SlaveCity*. Het is mijn visie op een samenleving waar mensenlevens ondergeschikt zijn en alles wordt bepaald door winst en productiviteit. Allerlei beslissingen worden genomen op basis van gegevens en statistieken. Verzekeringen willen van alles weten over je levensstijl, je bezittingen, je woonplaats en zelfs de kleur van je auto! In de toekomst zal zelfs ons DNA vastgelegd moeten worden. Je kunt je echt afvragen of de mens in deze wereld nog wel meer is dan een grote verzameling van gegevens. Het is net of alle gevoelens, lusten en voorliefdes die ons zo menselijk maakt, niet meer van belang zijn.

Wat zouden we moeten doen om deze wereld te voorkomen?
Over deze ontwikkelingen nadenken, met andere mensen erover praten en ons er van bewust zijn – misschien vallen deze ontwikkelingen dan nog te stoppen. Of we moeten computersystemen gaan hacken. Of nog beter misschien: verhuizen naar een onbewoond eiland.

Wie is jouw grote voorbeeld?
Martin Luther King, omdat hij op een geweldloze manier echt een verandering op gang wist te brengen. In zijn tijd lag dat namelijk helemaal niet voor de hand.
(Martin Luther King was een bekende Amerikaanse politieke leider die streed voor gelijke rechten voor iedereen. Hij sprak de beroemde woorden: "I have a dream!")

Jeroen Bosch creëerde ook een eigen wereld. Is jouw werk daarop geïnspireerd of staat SlaveCity daar helemaal los van?
Mijn werk heeft zeker overeenkomsten met dat van Jeroen Bosch. Hij schept in zijn schilderijen een wereld waarin duister en licht, hemel en hel naast elkaar bestaan. Bosch kijkt kritisch naar de wereld waarin hij leefde en in zijn werk komen vaak menselijke zwakheden als gulzigheid, dwaasheid en lust voor. Je kan op meerdere manieren naar zijn werk kijken: in de *Tuin der Lusten* is het aardse paradijs misschien wel net zo raar en verontrustend als de hel. Goede kunst stelt vragen en geeft geen directe antwoorden en dat is in het werk van Bosch zeker van toepassing!

Zaalvraag Huh?

WIE IS JOUW VOORBEELD?

ZOALS WE ZAGEN HEEFT JOEP VAN LIESHOUT JEROEN BOSCH ALS GROTE VOORBEELD. ZO HEBBEN HEEL VEEL KUNSTENAARS HUN GROTE VOORBEELDEN. LEERLINGEN VAN HET ODYLPHUSLYCEUM IN TILBURG EN HET GRAAF ENGELBRECHTCOLLEGE IN BREDA VERTELDEN AAN Huh? WIE VOOR HEN EEN ECHT VOORBEELD IS.

MARIJN: "Leonardo da Vinci is voor mij een voorbeeld, omdat hij zoveel verschillende dingen heeft uitgevonden en ook nog kunstenaar was."

KELLIN: "Veel mensen hebben invloed op mij. Mijn vriendinnen, mijn familie en beroemde mensen hebben allemaal eigenschappen die ik als voorbeeld heb."

LISA: "Mijn moeder geeft me altijd hele goede dingen mee en waarschuwt me als ik misschien iets gevaarlijks zou doen, of iets dat niet echt slim is."

LARISSA: "Vooral de mensen waar ik zelf veel om geef. Ik heb respect voor hen en bewonder ze."

VERA: "Mijn moeder, omdat ik hoop dat ik net zo'n doorzetter ben als dat zij is."

JOYCE: "Vooral beroemde mensen die iets heel goed kunnen of een hele goede eigenschap hebben. Daar kijk ik tegenop."

FABIENNE: Mijn ouders zijn mijn voorbeeld.

INGE: Kensington. Ze hebben in een hele korte periode heel veel bereikt en zijn gegaan voor hun doel. Respect!

VERA: "De actrice Helena Bonham Carter. Ze heeft echt een eigen stijl. Ik wil later ook actrice worden en dan wil ik net zo eigenzinnig zijn als zij."

JAYDA: "Mijn tante is zeker mijn voorbeeld. Ik vertrouw haar als geen ander. We doen veel dingen samen en we lijken echt heel veel op elkaar."

KAAT: "Naomi van As is zo'n goede hockeyster, ik wil net zo goed worden als zij!"

STERRE: "Mensen die echt zichzelf durven zijn en bijvoorbeeld hun haar blauw verven. Niet iedereen durft anders te zijn dan anderen en ik zie mensen die dat wel doen echt als voorbeeld."

RAINA: Mijn vader. Hij heeft superhard gewerkt om te komen waar hij nu is. Hij begon met bijna niks en heeft het echt supergoed gedaan.

PUCK: "Tim Lips kan supergoed paardrijden. Ooit wil ik net zo'n goede ruiter zijn."

Huh?
DE PONT MUSEUM